

การวิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2
**Analysis of Components to the Development of School Administrators
in Small School Under the Office of Uttaradit Primary
Educational Service Area 2**

นุชนารถ แก้วน้อย,
พิมพกา ธรรมสิทธิ์ และ ชัชภูมิ สีชมภู
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
**Nuchanart Kaewnoi,
Phimphaka Thammasit and Chatphum Sichomphoo**
Uttaradit Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: nuchanard1993@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 378 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลคือการสำรวจ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 พบว่า มี 4 องค์ประกอบ 34 ตัวแปรประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ด้านภาวะผู้นำได้ 5 ตัวแปร มีความแปรปรวนของตัวแปร เท่ากับ 9.1113 และค่าร้อยละของความแปรปรวน เท่ากับ 26.802 องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารงานวิชาการได้ 11 ตัวแปร มีความแปรปรวนของตัวแปร เท่ากับ 1.637 และค่าร้อยละของความแปรปรวน เท่ากับ 4.814 องค์ประกอบที่ 3 ด้านความสามารถในการบริหารได้ 7 ตัวแปร มีความแปรปรวนของตัวแปร เท่ากับ 1.500 และค่าร้อยละของความแปรปรวน เท่ากับ 4.413 และองค์ประกอบที่ 4 ด้านคุณธรรมจริยธรรมได้ 11 ตัวแปร มีความแปรปรวนของตัวแปร เท่ากับ 1.359 และค่าร้อยละของความแปรปรวน เท่ากับ 3.997 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนรวมได้ทั้งสิ้นร้อยละ 40.026

* วันที่รับบทความ: 11 พฤษภาคม 2564; วันแก้ไขบทความ 26 พฤษภาคม 2564; วันตอบรับบทความ: 27 พฤษภาคม 2564

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบ; การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา; โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstracts

The purpose of this research were to development the factors of administrators in small school under the office of Uttaradit primary educational service area 2. The study was a quantitative research. The sample groups used in the research were 378 people that include school administrators and teachers in small school under the office of Uttaradit primary educational service area 2 by using stratified random sampling. The research instruments were the 5 rating scale questionnaire. The data collection methods was survey The statistics used for data analysis were mean, standard deviation and exploratory factors analysis.

The results of the research were as follows. Factors of administrators in small school under the office of Uttaradit primary educational service area 2. Findings the consisted of 4 main factors 34 variables. The first main factor comprised 5 variables of leadership with eigenvalues of 9.1113 and a percentage of variance was 26.802. The second factor had 11 variables of administration academic with eigenvalues of 1.637 and a percentage of variance was 4.814. The third factor had 7 variables of administrative ability with eigenvalues of 1.500 and a percentage of variance was 4.413. The fourth factor had 11 variables of morality and ethics with eigenvalues of 1.359 and a percentage of variance was 3.997. These can explain the total covariance equals to 40.026%.

Keywords: Exploratory Factors Analysis; The Development of Administrators; In Small School

บทนำ

สังคมในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเป็นไปอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้านเกิดการแข่งขัน ทั้งด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี รวมไปถึงความเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษา ส่งผลกระทบให้ทุก ๆ หน่วยงานต้องมีการบริหารงานที่ดี เริ่มต้นด้วยการพัฒนาคนให้สามารถรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ คือ พัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งบุคคลที่สำคัญที่สามารถทำให้การศึกษามีการพัฒนาไปได้นั้นก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีความสำคัญในด้านการนำองค์การไปตามแผนการดำเนินงาน หรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ให้สำเร็จ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่เน้นการพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการ การเปลี่ยนแปลงที่เป็นสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตได้อย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์จากการยกระดับคุณภาพ การศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ พระราชพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยให้สถานศึกษาได้รับสภาพเป็นนิติบุคคล สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการ ภารกิจกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบ และระเบียบของทางราชการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 8-11) และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบนอกเหนือจากงาน 4 กลุ่มงาน คือ งานบริหารงานวิชาการ งานบริหารงานบุคคลงานบริหารงานงบประมาณ และงานบริหารงานทั่วไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรงโดยให้ความสำคัญกับการปฏิรูป ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิรูประบบการศึกษา ปฏิรูปการบริหารและจัดการ ปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูปคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด

สถานศึกษาเป็นองค์กรทางสังคมซึ่งมีหน้าที่ให้บริการทางด้านการศึกษาให้กับประชาชนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา ดังนั้นสถานศึกษาจะเติบโตก็ต้องเข้มแข็งซึ่งการกระจายอำนาจจะกระตุ้นให้สถานศึกษากระตือรือร้นในการพัฒนา และทำให้มีความสามารถในการจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งผู้ที่จะนำพาสถานศึกษาให้พัฒนาและเป็นสถานศึกษาที่สมบูรณ์มีประสิทธิภาพในการให้การศึกษาแก่เยาวชนได้นั้น คือผู้บริหารสถานศึกษานั้นเองผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ซึ่งสถานศึกษานั้นจะดีหรือไม่ดี มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพจะเชื่อมโยงสัมพันธ์และแปรผันตามผู้บริหารสถานศึกษา (ชาญชัย อาจินสมาจาร, 2554 : 9) ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสถานศึกษา คือ ผู้บริหารที่มีความสามารถในการพัฒนาบริหารองค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนด

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรเป็นกลไกและเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร และมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา และกำหนดทิศทางความสำเร็จของโรงเรียนให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการเรียน การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 8) นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปฏิรูปตนเอง ต้องมีความรู้ความสามารถมีทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงองค์กรครั้งใหญ่โดยเป็นผู้นำ และประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนการสอนและการเรียนรู้ รวมถึงการประสานสัมพันธ์ระดม และจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์อันมีค่าของประเทศ (ชัยยนต์ เพาพาน, 2558 : 32) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำพาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล ต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพย่อมเป็นผู้ที่มีความสามารถ

ในการพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุริพร โพธิ์ภักดี, 2558 : 28) ทั้งนี้จากการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก บางโรงเรียนไม่มีผู้บริหารสถานศึกษา มีครูที่ทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งครูที่ทำหน้าที่รักษาการแทนนั้นไม่มีทักษะในการบริหารสถานศึกษา จะต้องทำหน้าที่หลายด้านจึงทำให้มีปัญหาหลายประการ จึงส่งผลทำให้การบริหารสถานศึกษาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2, 2563 : 114)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยต้องการศึกษา และพัฒนาองค์ประกอบของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 2 ซึ่งเป็นต้นสังกัดที่ผู้วิจัยปฏิบัติงาน เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลแล้วพบว่าในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก การบริหารงานต่างๆ ยังไม่เป็นระบบ และขาดองค์ประกอบในการเป็นผู้บริหารมี บางโรงเรียนไม่มีผู้บริหารสถานศึกษา มีครูที่ทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งครูที่ทำหน้าที่รักษาการแทนนั้นไม่มีทักษะในการบริหารสถานศึกษา จะต้องทำหน้าที่หลายด้านจึงทำให้มีปัญหาหลายประการ จึงส่งผลทำให้การบริหารสถานศึกษาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 2 เพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสม นำไปสู่เป้าหมายของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) รายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 56 คน และครูผู้สอน 322 คน รวม 378 คน ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 2 กลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเคราะห์ตัวแปรได้จำนวน 34 ตัวแปร จึงกำหนดประชากรเป็น 10 เท่าของจำนวนตัวแปร (บุญใจ ศรีสถิตยน์รากร.2553 : 483) ดังนั้นขนาดของประชากรไม่ควรต่ำกว่า 340 คน จึงเป็นไปตามเกณฑ์ของการวิเคราะห์องค์ประกอบ

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักการศึกษา มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยมีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาพบว่ามีแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.99 - 1.0 มีค่าความเชื่อมั่น (reliability) เท่ากับ 0.927 ซึ่งมีรายละเอียดของแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 34 ตัวแปร

ตอนที่ 3 ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

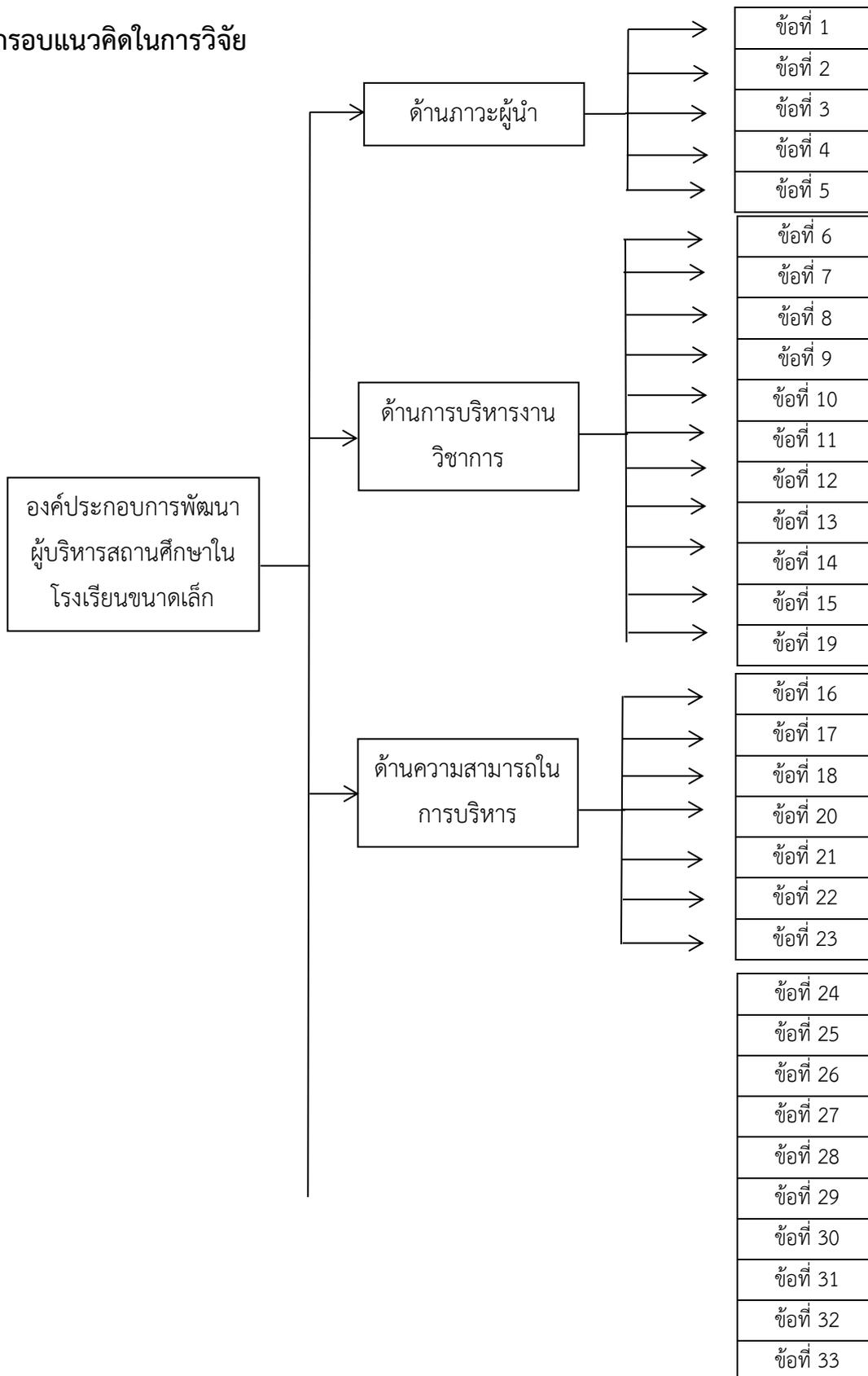
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2

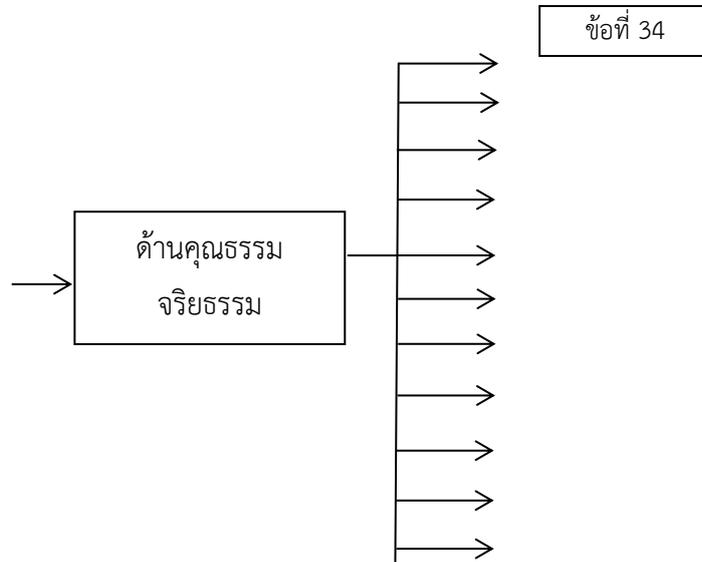
3. หลังจากส่งแบบสอบถามแล้วไป 10 วัน ผู้วิจัยได้มีการประสานงานกับกลุ่มตัวอย่างในการส่งแบบสอบถามคืน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factors Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างสรุป ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 พบว่าองค์ประกอบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 ดังตารางที่ 1

ด้านที่	ชื่อองค์ประกอบ	ค่าความแปรปรวนของตัวแปร	ค่าร้อยละของความแปรปรวน
1	ด้านภาวะผู้นำ	9.113	26.802
2	ด้านการบริหารงานวิชาการ	1.637	4.814
3	ด้านความสามารถในการบริหาร	1.500	4.413
4	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	1.359	3.997
ร้อยละของความแปรปรวนทั้งหมด			40.026

จากตารางที่ 1 พบว่าองค์ประกอบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 จากการศึกษาศาสนาสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ มี 4 องค์ประกอบหลักที่สำคัญในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก และมี 34 ตัวแปร

ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ด้านภาวะผู้นำ ได้ 5 ตัวแปร มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร เท่ากับ 9.113 และร้อยละของความแปรปรวนร่วม เท่ากับ 26.802 องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารงานวิชาการ ได้ 11 ตัวแปร มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร เท่ากับ 1.637 และร้อยละของความแปรปรวนร่วม เท่ากับ 4.814 องค์ประกอบที่ 3 ด้านความสามารถในการบริหาร ได้ 7 ตัวแปร มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร เท่ากับ 1.500 และร้อยละของความแปรปรวนร่วม เท่ากับ 4.413 และองค์ประกอบที่ 4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้ 11 ตัวแปร มีค่าความแปรปรวน เท่ากับ 1.359 และร้อยละของความแปรปรวนร่วม เท่ากับ 3.997 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมได้ทั้งสิ้นร้อยละ 40.026

อภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 ผู้วิจัยมีประเด็นที่สำคัญ และน่าสนใจ นำมาอภิปรายผลดังนี้

ผู้วิจัยได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 โดยใช้ตัวแปรของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 34 ตัวแปร พบว่า ตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันเหมาะสมกับการนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 0.30 ขึ้นไป โดยใช้สถิติ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) และ Bartlett's Test of Sphericity เพื่อทดสอบความเป็นเอกพันธ์หาเมทริกซ์สหสัมพันธ์ (Correlation matrix) แล้วจึงพิจารณาองค์ประกอบคัดเลือกเฉพาะตัวแปรที่ร่วมกันชี้วัดค่าความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งได้องค์ประกอบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งหมด 4 องค์ประกอบ 34 ตัวแปร ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านภาวะผู้นำ มี 5 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารงานวิชาการ มี 11 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 ด้านความสามารถในการบริหาร มี 7 ตัวแปร และองค์ประกอบที่ 4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม มี 11 ตัวแปร ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปฏิรูปตนเอง ต้องมีความรู้ความสามารถมีทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาโดยเป็นผู้นำ และประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนการสอนและการเรียนรู้ รวมถึงการประสานสัมพันธ์ ระดม และจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์อันมีค่าของประเทศ (ชัยยนต์ เพาพาน, 2558 : 32) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำพาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล ต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพย่อมเป็นผู้ที่มีความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุริพร โพธิ์ภักดี, 2558 : 28) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 หลังจากที่ได้ทำการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบพบว่ามี 4 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบมีประเด็นการอภิปรายผลตามลำดับดังนี้

1. องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำมีจำนวน 5 ตัวแปร เมื่อพิจารณาตามลักษณะของตัวแปรที่ได้จากผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายองค์ประกอบได้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีความคิดสร้างสรรค์สามารถทำงานเป็นทีม ใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และสามารถโน้มน้าวใจให้ทำงานประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำจะต้องมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำและผู้ตาม โดยผ่านกระบวนการหรือสถานการณ์ต่าง ๆ สามารถชักจูงหรือโน้มน้าวใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามตนเองด้วยความเต็มใจ ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่เป็นศูนย์รวมของสถานศึกษา ซึ่ง ธงชัย สันติวงษ์ (2550 : 45) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ คือ ผู้บริหารที่จะต้องรับหน้าที่ที่จะสร้างความร่วมมือ (Cooperation) ระหว่างสมาชิกฝ่ายต่าง ๆ ต้องคอยดูแลเอาใจใส่ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่ตามฝ่ายงานที่ได้รับมอบหมายโดยผู้บริหารจะต้องสามารถรวมพลังและใช้ประโยชน์ของงานเพื่อให้ช่วยกันทำงานตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีทักษะภาวะผู้นำจะใช้ความสามารถ และความชำนาญในการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่และบริหารงานในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกญา อินอยู่ (2558 : 64) ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 และ 2 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปผลได้ดังนี้ 1. สภาพการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาตนเอง พบว่ามีการดำเนินการวางแผนการพัฒนาภาวะผู้นำของตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น และการศึกษา ค้น 1) ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง หนังสือ ตำราต่าง ๆ มีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาภาวะผู้นำเปรียบเทียบกับเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนพัฒนา 2) การพัฒนาภาวะผู้นำจากหน่วยงานผู้บริหารสถานศึกษา ได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำจากหน่วยงาน ทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงานโดยการการฝึกอบรม ประชุม หรือสัมมนาสอน 2. ปัญหาการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาตนเอง พบปัญหาขาดการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง งบประมาณในการพัฒนาภาวะผู้นำไม่เพียงพอ ขาดการประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาภาวะผู้นำของตนเอง การพัฒนาภาวะผู้นำจากหน่วยงาน พบปัญหาเกี่ยวกับ ขาดการสำรวจความต้องการในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร โครงการ และกิจกรรมในการพัฒนาภาวะผู้นำมีความซ้ำซ้อนและขาดการนำผลพัฒนาภาวะผู้นำไปใช้จัดทำแผนในครั้งต่อไป และ 3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 และ 2 พบว่า ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีปัจจัยภายใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา 2) ด้านครูผู้สอน 3) ด้านแหล่งเรียนรู้และวัสดุอุปกรณ์ 4) ด้านงบประมาณ 5) ด้าน

วิธีการพัฒนา ส่วนปัจจัยภายนอก 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคม 3) ด้านเทคโนโลยี และ 4) ด้านนโยบายของรัฐบาลและหน่วยงานอื่น

2. องค์ประกอบด้านบริหารงานวิชาการมีจำนวน 11 ตัวแปร เมื่อพิจารณาตามลักษณะของตัวแปรที่ได้จากผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายองค์ประกอบได้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ พัฒนาสื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก ให้คำแนะนำแก่ครู และนักเรียนในการเรียนรู้ พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุทิศพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สนับสนุนงานบริหารแก่บุคคล ครอบครัว และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และจัดกิจกรรมทางวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะงานด้านวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหาร และการจัดการในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ เพราะจะส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียน และนักเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการจัดการและดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการได้รับการศึกษา รวมถึงกิจกรรมทุกอย่างที่มีความสัมพันธ์กับการปรับปรุงการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน ตลอดจนการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร และจุดหมายของการศึกษา ซึ่ง ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 6) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร และจุดหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ประกอบด้วย งานการควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงคุณภาพ และประสิทธิภาพของสถานศึกษา เป็นต้น สอดคล้องกับ งานวิจัยของ กฤษณา ชันตา (2558 : 76) ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากส่วนรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อคุณภาพการศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน และด้านการส่งเสริมสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

3. องค์ประกอบด้านความสามารถในการบริหาร มีจำนวน 7 ตัวแปร เมื่อพิจารณาตามลักษณะของตัวแปรที่ได้จากผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายองค์ประกอบได้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความมั่นใจในตนเอง พัฒนาตนเองให้ประสบผลสำเร็จในวิชาชีพ จัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา แก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไก และตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหารนโยบาย การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่น เหมาะสมมีความรู้ความสามารถที่หลากหลาย มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรม และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถตอบสนองต่อการแข่งขัน และทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกสอดคล้องกับแนวคิดของ ณรงค์ นันทวรรณนะ (2551 : 13) ได้ให้ความหมายของทักษะด้านการบริหาร (Administrative Skill) ว่าหมายถึง ความรู้ความชำนาญ และความสามารถในการดำเนินกิจกรรม การบริหาร เพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารต้องมีทักษะเกี่ยวกับการบริหารงานที่ตนรับผิดชอบจึงทำให้การบริหารงานประสบผลสำเร็จด้วยดีสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกฤตยา ปงกันทา (2563 : 167) ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 พบว่า 1. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 มีคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านสังคมและชุมชน 3) ด้านการบริหารจัดการ 4) ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ส่วนสภาพการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 พบว่าการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพจากหน่วยงานและพัฒนาด้านตนเอง พบว่า มีการพัฒนาผู้บริหารจากภายในและภายนอกหน่วยงาน ในด้านวิชาการ ด้านสังคมและชุมชน ด้านการบริหารจัดการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่วนปัญหาการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพจากหน่วยงานและการพัฒนาด้านตนเองพบว่า การวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นมืออาชีพไม่ชัดเจนและไม่เป็นระบบ ขาดการสำรวจความต้องการพัฒนา มีการติดตามตรวจสอบประเมินผลน้อยและไม่ต่อเนื่อง ขาดการนำผลการพัฒนาไปใช้จัดทำแผนพัฒนาในครั้งต่อไป ปัจจัยภายในด้านจุดแข็งพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นมืออาชีพสูงจากการพัฒนาตนเองและการพัฒนาจากหน่วยงาน มีการบริหารจัดการ และมีวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยเอื้อต่อการนำมาพัฒนา ด้านจุดอ่อนพบว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในการพัฒนาน้อยและไม่ต่อเนื่อง ส่วนปัจจัยภายนอก ด้านโอกาสพบว่า นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังคมชุมชน ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ และเทคโนโลยีมีความทันสมัย รวดเร็ว เอื้อต่อการพัฒนา ด้านอุปสรรค พบว่า เศรษฐกิจมีความผันผวนและค่าครองชีพสูง การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนา

ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพไม่เพียงพอ และกลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 และเขต 2 ที่พัฒนาขึ้น คือ กลยุทธ์สำหรับหน่วยงาน ต้นสังกัด ได้แก่ พัฒนาแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาสู่ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพอย่างเป็นระบบ พัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาสู่มีอาชีพ ส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษานำงานวิจัยและนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ การเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมทันสมัยต่อการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สร้างเสริมเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ พัฒนาระบบกลไกการติดตามและประเมินผลให้สามารถนำไปใช้ในการประเมินผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกลยุทธ์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ วางแผนพัฒนาตนเองสู่ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพอย่างเป็นระบบ เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพของตนเองให้สอดคล้องกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ โดยนำแผนพัฒนาสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ประเมินตนเองและนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ

4. องค์ประกอบด้านคุณธรรมจริยธรรมมีจำนวน 11 ตัวแปร เมื่อพิจารณาตามลักษณะของตัวแปรที่ได้จากผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายองค์ประกอบได้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่ตรงต่อเวลา มีความเมตตากรุณา ซื่อสัตย์ ยุติธรรม รับผิดชอบต่องาน ยึดมั่นในระบบประชาธิปไตย เสียสละต่อเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เชื่อมมั่นในความสามารถ และรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน และนำระบบคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงาน ทั้งนี้เป็นเพราะคุณธรรมจริยธรรม เป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญยิ่งของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา การแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่บ่งบอกว่ามีคุณงามความดี เป็นแบบอย่างของผู้มีมาตรฐานทางจริยธรรมในวิชาชีพชั้นสูง ตัดสินใจโดยใช้กรอบความคิดทางจริยธรรม มีเหตุผลและมนุษยสัมพันธ์ดี แก้ปัญหา ด้วยหลักเมตตาธรรม มีความยุติธรรมและให้ความเสมอภาค ความห่วงใยกับบุคลากรทุกคน เป็นผู้อ่อนน้อมถ่อมตน ซึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 73) ได้กล่าวถึงคุณธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาว่า คุณธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา แม้จะไม่มีกำหนดไว้อย่าง ชัดเจนว่า จะต้องยึดถือหรือมีคุณธรรมด้านใดบ้าง แต่ลักษณะที่แสดงคุณธรรมของผู้บริหาร มีปรากฏในหลักของศาสนา ระเบียบ กฎหมาย คำสั่งจรรยาและวินัยของข้าราชการครู โดยสรุปแล้วผู้บริหารสถานศึกษาควรยึดหลักธรรมในเรื่องต่อไปนี้เป็นพื้นฐาน คือ มีเมตตากรุณา ต่อผู้ร่วมงานและผู้อื่น มีความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้ร่วมงาน มีความยุติธรรมมีเหตุผลวางตัวเป็นกลาง มีความรักห่วงใยผู้ร่วมงาน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อหน่วยงานและผู้อื่น มองโลกในแง่ดี ยึดระบบคุณธรรมในการบริหารงาน สอดคล้องงานวิจัยของ มานะ ครุฑาโรจน์ (2563 : 54) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยุคการศึกษา 4.0 พบว่า 1.

องค์ประกอบของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยุคการศึกษา 4.0 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณลักษณะ ด้านทักษะยุคใหม่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ และคุณธรรมจริยธรรม ส่วนสภาพปัจจุบัน พบว่าสภาพปัจจุบันที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ ด้านความกล้าหาญทางคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ เป็นต้น และความต้องการ พบว่า ต้องการพัฒนามากที่สุด ได้แก่ ทักษะการนำเสนอและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และ กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะ ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ได้แก่ การส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษา การพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการแสวงหาความรู้ใหม่ การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้นวัตกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ การส่งเสริมศักยภาพภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารยุคใหม่ การส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้ใช้กระบวนการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

- 1.1 ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อองค์ประกอบการพัฒนาผู้บริหาร สถานศึกษาในโรงเรียน
- 1.2 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 2.1 ควรนำองค์ประกอบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ไปจัดอบรมเพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จังหวัดอุตรดิตถ์
- 2.2 ควรมีการประเมินผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ในทุกปี

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

- 3.1 ควรนำองค์ประกอบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นข้อมูลสารสนเทศที่ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในจังหวัดอุตรดิตถ์สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาตนเอง ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 3.2 ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤษณา ชันตา. (2558). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร. (2554). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: K&P Books.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2558). แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ณรงค์ นันทวรรณนะ. (2551). องค์ประกอบของการบริหารงาน. ชลบุรี: มหาชนการพิมพ์.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2550). พฤติกรรมองค์การ : การศึกษาการบริหารพฤติกรรมองค์การเชิงบริหาร. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร. (2553). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพมหานคร: ยูแอนดีไออินเทอร์เน็ตมีเดีย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร.
- มานะ ครุฑาโรจน์. (2563). กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยุคการศึกษา 4.0. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- สุกฤตยา ปงกันทา. (2563). กลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สกุณา อินอยู่. (2558). กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 และ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สุรียพร โพธิ์ภักดี. (2558). สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้. 8 (1), 47-54

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *การนิเทศเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2. (2563). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. อุตรดิตถ์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2.